

Tillsynsenheten

Klassificeringsverksamheten 2006

1. Kontrollredovisning

Statens jordbruksverks klassificeringsgrupp ansvarar för delar av systemet för klassificering av slaktkroppar. Jordbruksverket ger ut detaljregler, kontrollerar hela systemet och certifierar slakteriernas klassificerare. Under året har Anders Eriksson, Håkan Jonsson (samordnare) och Göran Larsson ingått i klassificeringsgruppen.

Kontrollen som anpassats till EU:s minimikrav har medfört två kontrollbesök per kvartal för de större slakterierna, 19 st, av vilka Kristianstad endast slaktar svin. De mindre kontrollslakterierna 17 st har besökts minst en gång per kvartal. De minsta slakterierna 22 st har besökts en gång per år. Några renkontrollslakterier av de 21 st som finns och några styckningsföretag har också besökts under året. Kontrollerna kompletterade med besöken på styckningsföretagen har i kombination med ett noggrant klassificeringssystem resulterat i att klassificeringsverksamheten totalt kan sägas fungera mycket bra.

Totala antalet kontrollbesök har under 2006 varit 289 st, varav 186 gällde nötkreatur med i medeltal 43 kontrollerade slaktkroppar eller ungefär 2 % av totala antalet slaktade nötkreatur. Vid 111 inspektioner har fårslaktkroppar kontrollerats och vid 103 inspektioner har grisslaktkroppar kontrollerats. 30 kontrollbesök har lett till vidare åtgärder som återbesök samt vidareutbildning av berörd klassificerare. Fyra kontrollbesök har varit begärda kontroller och fyra arbetsdagar har använts för besök på styckningsanläggningar. Vid besöken har vid 88 tillfällen tagits extra protokoll som underlag för handjursstöds kontroll. Under 2003 infördes noggrannare kontroll av putsningsrutiner. Sammanlagt under 2006 för nöt, får och gris har upprättats 112 putsningsprotokoll.

Funna avvikelser vid bedömning av klass i procent av antal inspekterade Nötkreatur

År 2006	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Tot
Avvikelse													
-3	0,1							0,1					
-2	0,2		0,1			0,2			0,1		0,8	0,1	0,1
-1	7,9	6,7	7,7	6,2	6,9	7,2	5,5	6,0	7,3	7,2	8,7	8,4	7,2
0													
+1	10,9	10,7	10,2	12,2	11,3	9,5	8,7	12,5	9,5	11,6	10,7	10,2	10,8
+2		0,3			0,1			0,2		0,3	0,5		0,1
+3				0,1							0,1		
Antal inspekterade kroppar per månad													
	957	960	1095	923	1138	570	712	1113	725	820	1072	844	10929

Funna avvikelser vid bedömning av fettgrupp i procent av antal inspekterade Nötkreatur

År 2006	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Tot
Avvikelse													
-3								0,2					
-2		0,1		0,2	0,1	0,2		0,9	0,8	0,1	0,1		0,2
-1	10,8	11,8	11,7	13,9	12,5	10,5	10,4	12,2	14,5	12,0	13,3	10,8	12,1
0													
+1	7,7	8,5	8,9	6,5	9,5	8,2	10,3	9,0	9,5	10,0	9,4	10,0	8,9
+2	0,2	0,1	0,1		0,4			0,2	0,7		0,5	0,1	0,2
+3		0,2						0,3	0,1				
Antal inspekterade kroppar per månad													
	957	960	1095	923	1138	570	712	1113	725	820	1072	844	10929

2. Utbildning

Under året har 25 deltagare gått den grundutbildning som krävs för att bli klassificerare, 13 deltagare gick kursen för svinklassificerare. 29 nya klassificerare varav 4 för ren, 11 för svin och 14 för samtliga kategorier har godkänts under året. Medverkan vid informationsträffar främst för lantbrukare har tagit 6 arbetsdagar i anspråk. Fortbildningskurser för klassificerare kommer i framtiden att genomföras då klassificeringsrådet så beslutar. Tidigast under 2009 kommer utbildningsprogrammet för nya klassificerare åter genomföras.

3. EU-kontroll

Medverkan i EU:s klassificeringskommitté har omfattat cirka 16 arbetsdagar varav tre för sammanträde i Bryssel och resten vid inspektionsresor till Rumänien, Polen, Tjeckien och Slovakien .

4. Utveckling

För att utveckla systemet har Jordbruksverket ett rådgivande branschråd, klassificeringsrådet, som under perioden har haft ett sammanträde. Därunder har en arbetsgrupp haft ett möte. Ett projekt för att förbättra årsstatistiken pågår i samarbete med SLU. Ett nordiskt samarbete har inletts gällande dels att utnyttja röntgentomografi istället för dissektion dels ett arbete med att utnyttja handdatorer i kontrollen.

Inspektionsfrekvensen av slaktkroppsklassificeringen har anpassats till EU-förordningarnas miniminivå. Omkontroller av fårslaktroppar har förlagts till nästkommande ordinarie kontroll av slaktroppar. Klassificeringsreglerna för de småskaliga kontrollslakterierna behålls åtminstone till och med 2009. Kontrollen av klassificeringen på de småskaliga slakterierna har omfattat ett besök per slakteri.

Ett nordiskt samarbete har inletts med att gemensamma kontrollblanketter tagits fram. Detta förväntas effektivisera och utveckla kontrollen av klassificeringssystemet. Samarbetet förväntas också minska kostnaderna för framtida kalibreringar av klassificeringsutrustning.

Under året har en större förändring av lagringen av data från slaktredovisningarna skett. Alla utlistor tas numera från ett datawarehouse. Fördelen med detta är att körningar av slaktdata kan samköras med andra datasystem som CDB och företagsregister och detta öppnar en mängd olika kombinationsmöjligheter. Nackdelen är att till skillnad från tidigare då en fast lista med alla uppgifter som behövdes för denna årsredovisning kunde tas direkt från slaktdatalagret nu över fyrtio mindre datakörningar i datawarehousemiljön måste till för att få fram motsvarande uppgifter. Detta förklarar delvis den något sena publiceringen av 2006 års klassificeringsstatistik.

Ett annat utvecklingsarbete har bedrivits av EU-kommissionen och resulterat i ett förslag till märkning av kalvkött. Detta arbete med målet att förbättra varuupplysningen för konsument har av kommissionen bedrivits utan att man har tagit hänsyn till reglerna om klassificering av slaktroppar. Ansvaret för genomförandet av denna förordning kommer liksom för andra märkningsförordningar att vila på Livsmedelsverket. Förslaget innebär att kött som marknadsförs från nöt mellan 0-8 månaders ålder skall märkas med en beteckning och kött från 8-12 månaders nöt skall märkas med en annan beteckning. Beteckningarna är det upp till varje medlemsstat att välja namnet på.

Vid märkning mot konsument ska såväl svenskt som importerat kött i de olika ålderskategorierna märkas med dessa beteckningar. Klassificeringsrådet har

diskuterat systemet och hur det kan komma att påverka klassificeringsreglerna. För att förebygga "självmål" i ärendet ledde diskussionerna till följande skrivelse till Jordbruksdepartementet.

"Märkning av kött

Jordbruksverket har ett klassificeringsråd med representanter från Swedish Meats, SLU, KLS, COOP, Köttgrossisterna, Köttbranschens Riksförbund och Sveriges Småskaliga Slakterier. Syftet med rådet är att få branschens synpunkter på klassificeringsregler för kött och med detta system kopplade frågor. I en sammanfattning från möte med klassificeringsrådet daterad 2006-06-02, som via e-post översänts till departementet, redogjorde Jordbruksverket för de åsikter som kom fram då verkets klassificeringsråd behandlade EU-förslaget om märkning av kött från nötkreatur med en ålder av tolv månader eller lägre, en märkning som är ämnad för konsumentledet. På förslag från branschföreträdarna i rådet har vid arbetsgruppsmöte i Bryssel framförts att endast kött från djur upp till 10 månaders ålder borde omfattas av denna märkningsförordning. Förslaget innebar också att följande uppdelning i grupper borde göras: 0-6 månader respektive 6-10 månader, samt att den beskrivning som ska anges enligt bilaga 2 till förordningsförslaget i det fallet bör vara kalvkött för båda kategorierna. Sveriges förslag blev inte antaget, utan istället blev det EU förslagets kategorigrupper 0-8 månader och 8-12 månader som antogs. Efter att ha hört branschföreträdarna i klassificeringsrådet m.fl, föreslogs av Jordbruksverket beteckningarna kalvkött respektive nötkött för de två kategorigrupperna. Dessa beteckningar finns numera med i EU-förslagets bilaga 2.

Jordbruksverkets motiveringar för att kött från den äldre kategorin ska märkas med nötkött var bland annat att:

- I EU-s förordning 1999R254 om marknadsordningen för nötkött definieras i artikel 1.2b vuxna nötkreatur som "nötkreatur med en levande vikt på mer än 300 kg". I artikel 3 g definieras vad som räknas som kviga, till skillnad från yngre djur som räknas som kalv. Kviga är "ett hondjur av nötkreatur som är 8 månader eller äldre och som ännu inte har kalvat".
- Många slaktkroppar, särskilt de som kommer från djur som är 10-12 månader är så stora att de enligt EU-förordningen 1183/2006 ska klassificeras i någon av kategorierna för slaktkroppar från vuxna nöt A-ungtjur, C-stut eller E-kviga.
- För konsumenten blir det vilseledande om kött från dessa kategorier slaktkroppar från vuxna nöt i butiken skulle märkas som kalvkött. Konsumenter som väljer det vanligen dyrare kalvköttet torde göra det för att de önskar en annan kvalitet än övrigt nötkött.

Efter förfrågan har det kommit till Jordbruksverkets kännedom att beteckningarna för Sverige i EU-förslagets bilaga 2 kan komma att ändras till ljust kalvkött respektive kalvkött. Jordbruksverket vill bestämt avråda från att i beteckningen för den yngre ålderskategorin införa ordet ljust. Det räcker med "kalvkött". I de svenska produktionsmodellerna blir sällan kalvkött särskilt ljust.

Enligt gällande klassificeringsregler delas kalvslaktkroppar, från ljusa till mörka kroppar in i grupper märkta med 1-3 stjärnor. Då EU-förslaget tillåter att det namn på gruppen som fastslås i bilaga 2 får kompletteras med olika tillägg och prefix bör tillägget ljust förbehållas för de slaktkroppar som har ljust kalvkött. Skulle något mörkare sortiment som exempelvis dikalvar, som gått på bete, i affären omfattas av en obligatorisk märkning "ljust kalvkött" kan det uppfattas som vilseledande mot konsumenten och försämra förtroendet för hela märkningssystemet.

Kalvkött är normalt ett ljust kött från ett ungt nötdjur. Beteckningen kalvkött som dessutom förstärks med prefixet ljust leder lätt till uppfattningen att det rör sig om ett nästan vitt kalvkött som har produktionsformen gödkalv. De få gödkalvar som produceras idag slaktas vid en tidig ålder och föds i huvudsak upp på mjölk som är kalvens naturliga föda i detta skede av livet eller mjölk-ersättning. Skulle denna uppfödning användas upp till åtta månader för att nå upp till konsumentmärkningens utlovade "ljust kalvkött" uppstår ett djurskyddsproblem.

För kategorin 8-12 månader vill Jordbruksverket peka på den inkonsekvens som uppstår mellan de olika EU-förordningarna om beteckningen kalvkött ska användas för dessa slaktkroppar eftersom kategorin då till en viss del kommer att bestå av slaktkroppar från vuxna nöt.

De synpunkter som kommit in från slakterirepresentanterna i klassificeringsrådet efter att de har tagit del av det reviderade EU-förslaget daterat 2006-10-26 är att de kroppar upp till 12 månaders ålder som med de nuvarande svenska klassificeringsreglerna klassificeras som kalv skall kunna fortsatt märkas som kalv. Övriga slaktkroppar från djur med en ålder av 8-12 månader bör däremot inte märkas som kalv enligt slakterirepresentanterna utan med exempelvis ungnöt. Denna åtskillnad är emellertid inte möjlig enligt EU-förslaget. Däremot blir det enligt Jordbruksverkets förslag möjligt att märka kategorin 8-12 månader som ungnöt.

Beträffande åldersangivelse önskar Jordbruksverket att EU-s märkningsförordning utformas i likhet med andra EU-förordningar där definitionen av den yngre kategorin utformas så att den anges som ålder mindre än x månader. Som nämnts ovan finns i marknadsförordningen definition av kviga vid gränsdragning mot kalv lydande 8 månader och äldre. I klassificeringsförordningen definieras den äldre kategorin B-Tjur som 24 månader och äldre till skillnad från den yngre kategorin A-Ungtjur som definieras som under 24 månader. Logiskt vore därför att definitionerna vid märkning av kött från djur under 12 månader, den yngre kategorin borde definieras som djur under 8 månader och den äldre kategorin följaktligen borde definieras som kött från djur med en ålder från 8 månader och äldre men mindre än 12 månader. Detta kan även underlätta vid programmering av datasystem samt minska risken för missförstånd vid information om vad som egentligen gäller vid åldersangivelser.

Meningen med den nya märkningsförfordningen är en förbättrad information till konsumenterna. Det är därför viktigt att märkningen motsvarar det konsumenterna förväntar sig av kalvkött.

5. Resultat från svenska kontrollstatistiken för svinslaktkroppar

Resultaten från analysen av kontrollrapporterna visar att klassificeringen med Hennessy Grading Probe har fungerat utan problem under hela året 2006. En noggrann förebyggande service av instrument, erfaren personal som genomför mätningarna och ett väl fungerande kontrollsystem skapar förutsättningarna för ett väl fungerande system.

Tabell. De linjära måtten på ryggfettets och ryggmuskeln tjocklek samt beräknad köttprocent hos svinslaktkroppar 2006 och 1988

	Region	Antal	Fettmått 1	Fettmått 2	Muskelmått	Köttprocent
2006	Syd	1 631 908	13,0	15,7	54,7	57,6
	Nord	74 160	13,2	15,5	54,4	57,6
	Öst	223 372	13,5	16,0	57,4	57,9
	Väst	989 920	13,3	15,6	54,9	57,6
	Hela landet	2 919 360	13,1	15,7	54,9	57,6
1988	Hela landet	3 200 438*	15,1	17,2	49,6	55,0

Anm. Köttprocent 1988 har beräknats med nu aktuell ekvation

*Antal klassificerade med HGS-systemet

Godkända svinslaktkroppar rapporterade till SLAKT

2006 Galt

Region	Antal
Syd	726
Nord	56
Öst	368
Väst	499
Hela landet	1 649

2006 Unggris

Region	Antal
Syd	4 695
Nord	82
Öst	1 184
Väst	2 623
Hela landet	8 584

2006 Sugga

<u>Region</u>	<u>Antal</u>	<u>Kött%</u>
Syd	22 903	56,7
Nord	1 573	55,4
Öst	4 646	56,2
Väst	17 842	59,1
Hela landet	46 964	57,5

2006 Unggalt

<u>Region</u>	<u>Antal</u>	<u>Kött%</u>
Syd	20 599	58,1
Nord	544	57,9
Öst	3 891	58,2
Väst	11 398	57,8
Hela landet	36 432	58,0

2006 Uingsugga

<u>Region</u>	<u>Antal</u>	<u>Kött%</u>
Syd	4 706	58,6
Nord	123	58,3
Öst	1 224	58,0
Väst	3 220	59,4
Hela landet	9 273	58,8